

Modelinis laikraštis
"LIETUVA"
Išleista kas penktą dieną, Chicago, Ill.
Prenumėra ant metų: Amerikos... \$2.00
1 mėn... \$0.50
"Lietuva" spausdina Kalasa, Konstatas ir kitus druskus lietuviškai, inkausiai ir angliskai.
Užsienams "Lietuvą" reikia draugai ir prenumėrai priimti. Priešaisdami pliusus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.



The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and Translating in Lithuanian, Polish and English.
Subscription \$2.00 per year.
All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 51

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 19 Grudžio (December) 1902 m.

Entered at the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

Metas X

Politiszkos žinios.

Amerika.

Suvenytų Valstijų kongresas pradėjo perkrauti klaušymą apsunimo ateivystės. Kadangi mat Amerikoj apsi- reiskė nekentimas svetimaucy, tai ir prezidentas Roose-velt, nors, kaip mokėsi Europoj, daugiau turi proto už vietinius fanatikus, turi pritarti amerikų norams, kuriems rodosi, kad viską, kas Amerikoj nuveikta, jie vieni yra naivė. Ištikro vienog be ateivių darbo gal Suvenytos Valstijos stovėti ant tokio jau laipnio, ant ko- kio stovi šiandien pietinės A- merikos republikos. Daugma- s svarbesnių užsiėmimų A- merikoj yra arba buvusių at- eivių parengti, arba ateivių vaikų; veik pusė augusių moksliszkų įtaisų profesorių yra dar ir šiandien iš svetur parkviesti, kadangi mat A- merikoj nėra pakaktinai už- siimanciu augstiesniais mokslais. Sunkesnių darbų amerikoni nemėgsta, kas gi todėl tokius atliks, jeigu at- eivystė bus apsunta? Su- venytos Valstijos užima be- veik toki plotą, kaip visa Eu- ropa, o ant to ploto gyvena vos 80 milijonų žmonių. Eu- ropoj gi gyvena 400 milijonų. Amerikoj todėl yra pakakti- nai ruimo apsigyvenimui at- eivių, yra gana vietos jų dar- bui, o darbas ateivių eina ant naudos viso krašto. To fa- natizmo apimti politikieriai nemato. Į Ameriką ateinanti ateiviai savo darbu pakelia krašto turtingumą, į Europą keliauja amerikoniški pralo- bėliai išmėtant ten darbi- ninkų rankomis užpelnytus milijonus ir iš to krašto ne- jokios naudos neturi. Virsi- ninkas ateivių užveizdos re- kalauja vien pakėlimo mokes- ties iki 3 dol. nuo atkankan- cijų į Ameriką ateivių; už- draudimo atkakti nemokan- tiems rasyti jis nereikalauja, bet tarp kongreso ir senato sanarių yra daug tokių, ku- rie norėtų su visu uždaryti rubeizius ateiviams iš kitų kraštų. Perkrautiėjimas to klausymo dar neuzbaigtas, bet be abejonės bus apsun- kinta ateivystė, kadangi trumpamacių fanatikų nereik- kia juk sėti, jie auga ir besė- jimo, augina juos siundymai dangumo Amerikos laikras- cijų.

Kitas klausimas, kurį kon- gresas pradėjo perkrauti, yra sumažinimas tiesų issi- vieszpavusių trustų. Czia turbūt nieko svarbesnio ant suvaldymo trustų nenutars, kadangi daug kongreso, y- pacz gi senato sanarių ne tik yra trustų draugais, bet teip- gi yra gana ir trustų sanarių. Toki, žinoma, prie užgyrimo tiesų prieš trustus neduos sa- vo balso, kadangi iš trustų turi naudą. Taigi garsus ne- va suvaldymas trustų, turbūt, pasibaigs ant niekų, iš to di- delių valsių nebus. Dauge- lis senato sanarių bijosi, kad suvaržymas trustų neapstab- dytų kraszo produkcijos.

Kaip laikrasčiai pranesa, tarp Suvenytų Valstijų ir Kubos randų likosi padaryta sutartis prekybos reikaluose, pagal kurią pripažinti tuli paliosavimai, numatinimai maiti nuo Kubos tavorų, ga- benamų į Suvenytas Valsti- jas ir nuo tulų Suvenytų Valstijų tavorų, gabenamų ant Kubos. Kad sutartis tu- rėtų vertę, ją turi užtvirtinti Suvenytų Valstijų kongre-

sas ir senatas ir Kubos tautos iszrinktųjų butas. Pereta kongreso sesija Suvenytų Valstijų kongresui ir senatui paduotas buvo prezidento Roosevelto užmanymas pada- ryti paliosavimus Kubos prekykai, bet senatoriai pre- zidento praszymo neperkrai- nėjo visai, paliko jį sekan- ciai sesijai. Senatas todėl ir dabar gali rando mierius stabdyti ir arba rando padary- tą su Kuba sutarimą atmesti, arba jo užtvirtinimą ant to- liau atidėti; senatas gali dar sutarime padaryti tokias per- mainas, ant kurių Kuba ne- galės sutikti. Jeigu kongre- sas ir senatas nepritars rando padarytam sutarimui su Ku- ba, tas sutarimas pasiliks be vertės.

Kadangi užimė dideli ne- sutikimai tarp Anglijos ir Vokietijos isz vienos pusės ir pietinės Amerikos republikos Venezuėlės, kurie gali privesti iki kare, tai mėgstanti pasi- reklamuoti visokiais budais Amerikos politikieriai tuojais užmanė atsiliepti į nesutin- kancias puses su užmanymu santaikos sūdo. Jeigu randas tą padarys, ko reikalauja nuo jo politikieriai, tai dar neži- nia, ar nesutinckancios puses noriai priims įsikisimą Su- venytų Valstijų. Jeigu ne- sutinkanti panorės atiduoti nesutinckimus ant iszriszimo santaikos sūdo, tai tokį sūda- tras ir be tarpininkystės Su- venytų Valstijų, kadangi toks sūdas jau nuo poros me- tų yra Holandijos mieste Ha- goj; jeigu gi nesutinckanti sūdo nepanorės, tai ir užmanymas Suvenytų Valstijų nuo karės nesustab- dys susipykusių vieszpatsy- cijų.

Ant Filipinų salų pereta sanauit ne keliose vietose buvo susirėmimai amerikų su filipinieciais, vienoje vie- toje pats filipinieciai užpuo- le ant amerikų stovyklų, bet jų užpuolimą amerikoni- numas. Ant salos Mindanao cziabuviai, matyt, nenori karės pradėti; pasirengs priešintiesi amerikonomas vien sultanas Bacolod, bet jį vieną ne sunku bus amerik- nomas suvaldyti, ypacz kad jis neturi nė gerų ginklų, dides- nės dalis jo kareivių neturi nė karabinų, bet turi vien peili- nus. Ant salos Luzon isz cziabuvii amerikoni suorga- nizavo konstabelius, gaudy- mui pasikėlėlių; vadovais konstabelių yra amerikoni- ski oficerai. Kaip dabar pa- sirodo, tie konstabeliai susi- rėmimuose greičiau saudo į amerikoniiskus oficerus, ne- gu į pasikėlėlius. Tas juk aiszkiai rodo, kaip filipin- ečiai nekenczia amerikų.

Azija.

Maskolizski laikrasčiai kartas nuo karto raszo apie li- gą Korejos ciecoriaus, tai vel apie maizstus Afganista- nę. Kadangi Maskolija nuo seniai tyko vien progos ga- griebti katrą nors isz szių kraštų, arba, jeigu pasiseks, abudu ant syk, tai reikia ma- nyti, kad randas per laikras- cius stengiasis parengti dirvą, suteikti randui progą griebti katrą nors isz tų kraštų, tai gi arba Afganistaną, arba Ko- reją. Kadangi Afganistane apart Anglijos, kiti kraštai neturi beveik nė jokių reika- lai, nieks todėl nežino, kas isztikro dedasi tame viduri- nės Azijos krašte; Anglija gi, jeigu tik turės pakaktinai pajiegy, vis stengsis priezin-

tiesi Maskolijai, jeigu ji užsi- manys užimti Afganistaną, tai suvadzioti ją Maskolija nemato nė reikalio. Kaip Af- ganistane Anglija, tokiame padėjime yra Japonija Ko- rejoj; kas dedasi Korejoj, žino gerai Japonijoj, o kas dedasi Afganistane, žino gerai An- glijoj, bet tie kraštai siaip ar teip visgi stabdys Masko- lijos godumą, jeigu ji bandys griebti kokį czia paminėtų kraštų smetą. Jeigu mas- kolizski laikrasčiai leidžia į szių kraštus tai apie sun- kią ligą Korejos valdono, ku- riam pasimirus, galėtų užgim- ti maizstai, tai apie jau užgi- musius maizstus Afganistane, darotą ant monyjimo akių kitų vieszpatsyčių neturincijų mi- nėtuose kraštuose svarbių reikalų. Maskolizskas randas per laikrasčius leisdamas paskalus tai apie užgimusius maizstus Afganistane, tai apie galincius užgimti Korejoj, jei pasimirtų to krašto valdo- nias, nori iszeistinti sutrauki- mą kareivių ant rubeizų tų kraštų, galinciu prie Masko- lijos rubeizų. Iztikro vie- nog Maskolija traukia savo kareivius ant rubeizų Afga- nistano ir Korejos, nesitrau- kia isz Mandžurijos, nors vi- sam svetini apreiszkė, kad pasukintio krašto nepasilai- kys, norėdama pasinaudoti isz kiekvienos progos ant isz- platinimo savo valdybų. Azi- joj, kadangi Europoj platin- ti rubeizius ne teip lengva, y- pacz be didelės, brangiai kas- tuojancios karės jau tą pada- ryti negalima, o Azijoj yra dar daug kraštų, kuriuos Maskolija gali lengvai užimti, kol jos mierius stabdo vien Anglija ir Japonija. Rods Anglija daugina kareivių skaitlį Indijoje, traukia juos ant Afganistano rubeizų, bet kareivių ji turi nedaug ir tuos pacizius reikia iszkirsty- ti po visokias valdybas. An- glijai iki sziorupinosi vien a- pie drutinimą karizskos lai- vyinės ir ją isztikro turi dru- tesnę negu kokia nors kita svieto vieszpatsystė, bet užtai žemes kariumenės jos silpne- nės už kariumenę iszpanijos. Karėje su Maskolija su lai- vyne nieko negalima nuveik- ti, kadangi su laivais viduri- nės Azijoj maskolij negali- mas pasiekti. Noroms nenor- mos todėl, Anglija turi dru- tinti ir žemes kariumenę ir rengtiesi į karę su Maskolija, kad ir atseitų mažiau rupin- tiesi apie drutinimą laivyinės, kadangi karę už valdy- ma Azijoj ateitė tarp szių vieszpatsyčių neiszevengiam.

Pietinė Amerika.

Venezuėlę pasibaigė revoliucija prieš randą, bet kraštas sulaukė užpuolimo susijungusių dviejų didelių Europos vieszpatsyčių. An- glijos ir Vokietijos. Angli- jos ir Vokietijos randa parei- kalavo nuo Venezuėlės atly- ginimo nuotrotų, kokias laike revoliucijos turėjo vokizski ir anglizski pavaldinai ir už- mokėjimo skolų, prigulinciu vokizskiams ir anglizskiams pavaldiniams. Prezidentas Castro atsiskak iszpildyti rei- kalavimą, kadangi jis neturi tiek pinigų, kad tą galėtų is- pildyti. Todėl susijungusios tarp savęs Anglija ir Vokie- tija atsistatė į Venezuėlės pa- krantes karizskus laivus, lai- vų virszinklų perdavė pre- zidentui reikalavimus ir rei- kalavo jų iszpildymo į 48 val. Kadangi Castro iszpildyti ne- galėjo, užpuolė karizski lai- vai paėmė buvusius porte Ve-

nezuėlės karizskus laivus, vo- kieciai paimtus paskandino, paliko vien vieną, kadangi prancuizisks konsulus ap- reiskė, jog tas laivas priguli vienam prancuizui. Anglijo- nai pasielgė iszmintingiau: jie paimtų Venezuėlės laivų nepaskandino, bet juos apso- dino jurininkais nuo savo ka- rizskų laivų ir priskyrė prie savo laivyinės. Paskandini- mas laivų suerzino vieus Ve- nezuėlės gyventojus, prezi- dentas pasaukė po ginklu vi- sus galincius juos neszioti; paleido isz kalėjimų politikizskus nusidėjėlius; tiems gi, kurių turai buvo konfiskuoti, juos sugrąžino. Buvusieji revoliucijonierių vadovams, pabėgusiems į ki- ties kraštus, arba sėdėjusiems kalėjimuose pasilė augstas vietas armijoj. Tokiais pa- davydjimai Castro į savo pusę patraukė net buvusius savo priešzinikus. Vo- kieciai ir anglizski pavaldi- niai likosi suarezuoti, bet juos, ant reikalavimo Ameri- kos ambasadoriaus, Castro paleido. Anglijos ir Vokie- tijos ambasadoriai apleidė Ca- racas ir persikėlė ant karizskų laivų. Paskui venezuėlčiai atkakus į portą anglizską lai- vą „Topazo“ apvaldė ir nu- ėmė nuo jo anglizską vėlavą. Virszinklas anglizskos ka- rizskos laivyinės pareikalavo sugrąžinimo laivo jo savini- kni ir perprasymo, kitaip ža- dėjo bombarduoti portą Puer- to Cabelo. Komendantas at- siskaukė prie prezidento su užklausymu, ką daryti, bet kol nuo prezidento atėjo at- sakymas priskantis iszpildy- ti Anglijos reikalavimus, per- ėjo paskirtas laikas ir angliz- kas karizskas laivas „Charib- dis“ ir vokizskas „Vineta“ pradėjo bombarduoti tvirty- nės fortą. Forto karnuolės ant sziųvį atsiliepė sziuvais, bet kas juos buvo senos, tai jas laivų sziuviai privertė nutilti ir fortas likosi su visu isz- griautas. Taigi isztikro pra- sirodė jau karę Vokietijos ir Anglijos su Venezuėle. Su pa- nazais kaip Anglija ir Vokie- tija reikalavimais atsi- liepė ir Italija; taigi gal dar ji ateis į pagelbį Anglijai ir Vokietijai karėje su turinczia Venezuėle. Suvenytos Val- stijos neužstoja iki szior už Eu- ropos smaugią Venezuėlę.

Afrika.

Patvirtinimo žinios apie nudurimą svarbiausio dabar Anglijos prieszo Afrikoj; Pa- situsio Mullos, dar nėra, to- dėl, turbūt, paskalas toks ydz- dū pacijų anglijonų likosi paleis- tas. Jenerolas Manning, is- siųstas priesz Mullą, teipgi iki szior nieko nenuveikė, ka- dangi su serganciais kareiv-iais nieko nuveikti negali- ma.

Perėtos sanaitės žinios, buk pajiegos Morokko sul- tanosumusz pietinių provincijų pasikėlėlius, pasirodė su visu neteisings. Issiųstas priesz pasikėlusių valdono broli cie- coriaus jenerolas susirėmimo likosi sumuzstas. Jis pasi- traukė su likuciais savo ka- reivių į sziaurius, bet pasikė- lėliai užstojo jam kelią teip, kad jis, negalėdamas prasi- muszti, davėsi pasikėlėliams isz visu pusį apstoti. Jo ka- reiviai isz palengvo, su gin- klais, bėgia prie pasikėlėlių, ir dar pasilikė turės dėl stokos maisto pasiduoti. Į maizstų apimtus kraštus su gana skaitlinga kariumenė atėjo pats sultanas, bet ar jam ge-

riaus seksis suvaldyti pasikė- lėlius negu jo jenerolams, ne- žinia.

Anglijos ministerių pirm- sėdis Chamberlain iszkeliavo isz Adeno ir keliauja toliau į pietinę Afriką, isztirti tikrus reikalus gyventojų buvusių burų republikų.

Isz Lietuvos.

Isz Vilniaus.

Vietoj pasimirus virszinklo maskolizskos kariumenės Lietu- voj, jenerolo Harezino, likosi jau paskirtas kitas jenerolas, Grionen- berg.

Vilniuje specializska komisija atlieka bandavoms telefonavimo tarp Vilniaus ir Peterburgo. Prie telefonavimo pasinaudoja isz te- legrafo vielų, atskirų telefoninių vielų ne tiesia.

Ufstojos szalciziams, Vilniuje betuciziams, ant apkurimo gyve- nimų, dykai dalina malkas. Re- kilingus ant nupirkimo malkų pinigų sudeda geros valios tur- tingesni miesto gyventojai. Be a- bejonės ant to ir miestas, kaip d- rė kitais metais, paskirs kiek ir isz savo ižo.

Nuo 5 d. gruodžio, ruimose I Vilniaus tyrizskos gimnazijos, mokiniojū vidutinį mokyklų pradėjo vakarais skaityti suau- giems lekcijas visokių mokslų.

Atkako jau į Vilnių naujas je- neral-gubernatorius, kunigaik- stis Sviatopolk – Mirskij. Savo kalboje į urėdninkus, jis apreiszkė, jog pareiza valdžią Lietuvoj yra – rupintis apie labą jos gyven- tojų. Priesz tai nieks ne protes- tuotų, gaila vien, kad tą labą ca- ro tarai visai iszviszkėzai su- pranta. Ar kunigaikstis Sviato- polk Mirskij supras geriau už bu- vusius priesz į Lietuvos caro sa- trapus, tą galėsim vėliau pama- tyti. Labas žmonių nesiremia ant satrapų žodžių, bet ant jų darbų, o tie darbai paprastai ne sutinka su žodžiais jų pacijų pa- skaitais.

Vilniuje ketina parengti nau- ją dydziską ligonbutį ant 200 vie- tų ligoniams. Kadangi miestas ne turi atliekamų pinigų, o aukų teipogi ne galima ant vietos su- rinkti tiek, kiek reikia ant pasta- tymo pavelskingo ligonbuozių, tai miesto valdžios nutarė atsiliep- ti į kitus Lietuvos miestus su pra- sykimu prisidėti prie parengimo ligonbuozių, kadangi miesto li- gonbuoziuose paprastai gydosi be- veik didesni pusę ligonių pei- canancijų isz kitų Lietuvos miestų.

Tymai Vilniuje pradeda mašin- tiesi, bet užtai žmonės labiau pra- deda sirgti szilėtimais.

Pirmutinis szia žiema sniegas Vilniuje puolė 26 d. lapkričio.

Vilniaus miesto roda ketina pa- rengti mieste specializską arklių piovinęcij, kadangi mat czia piauja daug arklių ant mėsos; mėsą tą perka mieste ir aplinki- nės gyvenanti totoriai.

Ant reikalų kariumenės, stovin- cios Vilniaus karivizskame ap- skritij, ant ateinancijų metų ran- das turi pirti nuo Lietuvos žem- darbų 990000 pudų rugių, 360- 412 pudų ruginių miltų, 3000 pu- dų kvietinių kraupų ir 147356 pu- dus avių. Norinti randui pri- statyti produktus nuo savo laukų Lietuvos žemdarbiai, privalo pri- statyti vagonais po 750 pudų. U- kininkai gali gabenti ne po ma- žiau kaip po 100 pudų reikalauja- my produktų, bet produktai tie- gali but peimti tik nuo locono lauko, pirti nuo kitų ne bus pri- imti. Nuo savo lauko retai rasta- me ukininkų galintį parduoti 750 pudų javų, todėl pristatyme pro- duktų kariumenė galės dalyvau- ti vien Lietuvos dvarponiai. Vil- niaus intendentura atsiskaukė prie Vilniaus žemdarbystės draugys- tės, užmanydama jai paimti pri- statymų reikalųq Lietuvos sto- vincaiz kariumenė produktų.

Garbin'ojai garsaus vilniezio žydo, skulptoriaus, Antokolskio gelutiniai nutarė Vilniuje pareng- ti daildarizskai-pramonišką mo- kyklą jo vardo. Užmanytojai mo- kyklos jau atsiliepė į augstiesnes valdžias su praszymu daleidimo, užtvrtinimo įstatų mokyklos ir daleidimo rinkti sukas ant to mierio. Kadangi žydas moka ge- riau už kitus garbinti savo tautos atsiųmėjusius vyrus, tai tarp žy- dų aukautojų netrūks; kaip gir- dėti, vienas turtingas Peterburgo žydas pašadėjo ant uždėjimo mo- kyklos vardo Antokolskio Vilni- je paaukaui 50000 rubl. Gai- tina, kad mokykla butų kuo grei- ciauusiai parengta; isz jos galės juk naudotiesi teip žyda, kaip ir krikščionys.

Vilniaus gubernatorius atsistatė Vil- niaus gubernatorių cirkuliary, už- manydamas rinkti aukas po vieš- guburnij ant pastatymo puikos stacziatizskos cerkvės Tazskent- e, vidurinėj Azijoj. Tarp sta- cziatizskų tegul sau rinktų, ka- dangi statymas cerkvių tai jau vien reikalas, musų valdininkai vienog tankiai ant platinimo ir aprupini- mo stacziatizskystės drysta su prie- varta reikalauja aukų ir nuo isz- paštinto kitokių tikėjimų.

Ties Vilniaus Nėris sustojo 24 d. lapkričio.

Likosi jau apdirbti įstatai ren- giamos Vilniuje daildarizskai-pra- monizskos draugystės, tu- rincios už mierį pakelti tarp gy- ventojų nupuolę daildarystos supratim. Pagal įstatą: drau- gytė galės rengti visokiuose Lie- tuvos miestuose daildarystės pa- rodas, gursinti konkursus, skirti dovanas; rengti pasikalbėjimus ir lekcijas apie daildarystą, teipogi muzejus, knygynus, magazinus daildarizskų iszdirbimų. Ji turės tiesę be mityų parsigabenti isz už- reikėtų modelius ir kitokius dai- ldarizskus daiktus.

Ant paskutinio susirinkimo se- niaus susitvėrusio Vilniuje dai- ldarystos draugystės likosi nuta- rta sutverti specializskas dalis: muzikos, daildarystos, teatraliz- ską ir literatizską; teipogi isz sa- narių sutverti chorą ir orkestrą. Draugystės ruimose bus rengia- mos lekcijos apie muziką, teplio- rystę, skulpturą, architektūrą ir tt.

Į rando karčemą ant Nau- miestėlo ul. užėjo du vyrizskiai, pasiėmė butelikių degtinės ir szin- karkai padavė iszeikėti szimtru- blinę. Kada toje pradėjo skaity- ti pinigų, vienas isz pirkėjų pliuksztelėjo szinkarkai į akis su karboline rugėzija, kitas gi užgė- sino liampą, pagriebė - 200 rubl. nuo stalo ir pabėgo.

Apzievimo ministerija užtvir- tino prie 2 Vilniaus vyrizskos gimnazijos stipendiją vardo bu- visio Vilniaus vice gubernatoriaus, Leontjevo. Ant stipendijos u- rėdninkai, geru ir su prievarta, surinko kapitalą 1143 rubl., nuo kurio nuosimozinai gali eiti ant stipendijos. Taigi isz to neide- lė bus stipendija; ji gali gauti vien mokiniūn stacziatizskio tikėjimo.

Isz Vilniaus gub.

Antroje pusėje spalio mėnesio, Vilniaus gubernijoj buvo isz viso 23 gaisrai, kurie užgimė: nuo ne- valytų ir ne gerai įtaisytų kami- nių 1, nuo padegimo 3, nuo nesu- sektų priežasčių 19. Visuose tuose atsitikimuose ugnelės pridri- bo blėdės ant 21920 rubl.

Netikėtų mirčių buvo 4. Už- mazystų 3. Patėdystė 1. Ne- gyvėlių rado 1.

Vagystų papildė 22. Pavogė daiktų už 1712 rubl., gatavų pi- nigų 35 rubl. Arklių pavogė: Trakų pav. 5, Lydos 10, Vilniaus 2, Azmėnų 1, Severėnų 1, Da- nos 3; isz viso 21 arklį.

Koksai maskolius Savkeviczia pirkto dvarą Geiviziskius ir pas- kui jį pardavė katalikui ukini- kui Juozui Olszevskui. Užveiz- da vieszpatsystės tur į Vilniaus ir Kauno guberniją teip Savke- viczių, kaip ir Olszevskį apskundė isz, kadangi, girdi, Olszev- skis, kaip katalikas, ne turi tie- sos pirkti žemę Lietuvoj. Vil-

niaus tiesdarių butas atmetė skun- dą vieszpatsystės turtų užveizdos, kadangi Olszevskis, nors katali- kas, bet kaip ukininkas, turi tie- sę pats pirti dvarą žemę, todėl galėjo tą padaryti ir be pagelbos tarpininko maskolius. Vieszp- atsystės turtų užveizda perkėlė pro- vą į senatą, bet ir czia nieko ne- peszė, kadangi senatas užtvir- tino nusprendimą Vilniaus tiesda- rių buto. Augstecziu kreiptiesi jau nėra kur, kadangi senatas yra augstecziusia vieta provose.

Tuluose apskricziuose Vilniaus gubernijoj siauczia tarp galijų azijazizskas maras ir kiaučių ligos; smarkiausiai kiaučių ligos siauczia Trakų pav: czia kas sanvagi- stipma vidutinizskai po 80 kiau- lių.

Isz Molodecznos, Vilniaus gub.

Neseniai szitose aplinkinėse suareztavo jauną vaikną, bajorą P., kuris persistatė isz pradžių už inžinierių peržiurintį kelią. Apsistoję hotelij, jis užstel vo- davo kambarius ir savo draugams, kurie turį teipogi atkakti. Nakt- yty vienog inžinierius prapuldavo, o su juom ir paduskos nuo lovy. Kada jį suareztavo, jis apreiszkė, jog egs studentu Peterburgo universiteto.

Kadangi szitose aplinkinėse prie darbų ant naujo geležinkelio sutraukė daug darbininkų isz Maskolijos, tai visoki valgo pro- duktai neiszevaskytai pabrango; o vietinių varguolių ne turincijų darbo yra daug.

Sąj rudenj aplinkiniai dvarpo- niai iszmislyjo naują budą samdy- mo darbininkų ant nuvalymo lau- kų. Dvarponiai sustinėjo vėda- mus su muzika po aplinkinius kaimus ir tokiu būdu viliojo prie- darbo. Isz tikro, ypacz merginų, daug pasisekė privilioti. Pasiba- gus darbas, vėžimai su muzikan- tais vaziavo darbininkus namon. Tokiu būdu darbininkai, nors už- dirbo mažai, bet dirbo linksmai, su muzika.

Isz Vitebsko.

22 d. lapkričio czianykszcna- me apskriczio sude pradėjo per- kratinėti provą arkliavagių orga- nizacijos, kuri papildė ne tik daug vagystų, bet net kelias žmogžudystes Polocko pav. Apskusti yra 27 organizacijos sa- narijai ir 7 nepigulinti prie orga- nizacijos. Isz jų pasaukta 157 liudininkų. Vadovu organizaci- jos buvo Mateckij. Jis, policijos apėtotas, nenorėjo pasiduoti, li- kosi mirtinai pasauztas ant ryto- jaus pasimirė, todėl, suprantama, ant provos stoti negalėjo. Vagi- liai laikė susirinkimus vienoje karčemoj Striupų valszečiuje. Kadangi tarp vagių buvo diktai valzezczius virszinknų giminių, tai vietinė policija negalėjo stab- dyti jų blauros užsiėmimo. Valze-zczius virszinknų pirm laiko va- gilius persegerdavo apie rengia- mas kratas, davinėjo jems pas- partus ir kitokias budas geibėjo.

Isz Minsko gub.

Laudės mokyklų, esancijų po- globa apzievimo ministerijos, Minsko gubernijoj yra 300, kuriose mokinais: 21293 vaikai- ni ir tik 3025 mergaitės, taigi ant kiekvienos mokyklos iszpuola po 80 vaikinių. Dug daugiau yra stacziatizskų cerkvių moky- klų: jų gubernijoj yra 1569; mo- kintinių lankojas isz viso 45125, arba, imant vidutinizskai, po 29 mokintinius, iszpuola ant moky- klos. Tokiu būdu, ant 2340691 gubernijos gyventojų yra 1869 mokyklos su 69443 besimokinan- ciais. Imant apskritai, geriau aprupintos yra cerkvinės moky- klos negu valzezczių užsiėmimo ē- sancijos po apzievimo ministe- rijos globa, bet mokintojai valze- czių mokyklose kur kas geriau iszlavinvi už mokintojus cerkvi- nų mokyklų, todėl ir mokinimas pir- mutinėse yra geresnis negu an- trose.

Iszeivystė į Siberiją.

Tarp batgudžių Vilniaus, Grodno ir Minsko guberni- jose vaziinėja agentai, prikabinė-

dami kaimiecius kelauti į Sibe- riją, kur buk galima imti, kas kiek nori, žemės, ant kurios ne tik ga- lima visokius javus auginti, bet rasti daug aukso. Vilniaus ir Mins- go gubernijose, kur kaimieciai didesnj vargą kenczia, yra daugias normenczi Siberijoj laimės įjesko- ti, negu kitos Lietuvos guberni- jos; daugiausiai gi iszkeliavo is- eivij isz Minsko gub.: isz Mins- ko paviezo 1899 m. iszkeliavo 300 iszeivų, o 1900 m. 481; isz Igu- meno pav. 1899 m. iszkeliavo 1005, o 1900 m. 1236; isz Bori- sovo pav. 1899 m. iszkeliavo 1391, o 1900 m. jau 2978, taigi 3% gy- venanciz tame pavietij ukiniū- kų; isz Borisovo pav. 1899 m. isz- keliavo 162, o 1900 m. 69. Isze- ivystė į Siberiją isz Naumiestelio ir Mozyriaus paviezczių pasiliovė, kadangi pirma į Siberiją iszkeliav- e, ten laimės neradė, turėjo grįž- ti atgal į gimtinį kraštą.

Isz Rygos.

Latvijos valszečių sudai dar tankiai nusprendžia kaimiecius ant rykzeszčių už visokius nusidė- jimus. Ta baumė užsiliko mat Latvijoj ir Lietuvoj nuo viduri- nių amžių gadydės. Po reformai paviezczių policijos tas nesdavė teip lengvai iszpildyti, kadangi nruja policija atsiekė pildyti valszezczius sudų nusprendi- mus, kadangi tuose nėra pasy- ka, kad policija turi žmones mus- ti ant valszezczius sudų prisky- mo. Ant susivaižimo Latvijom santaikos sudų, atsiubvusio Dor- pate, likosi iszduotas padavadyj- mas priskantis policijai pildyti visose Latvijos gubernijose nu- sprendimus valszezczius sudų ir ne- atsiskaityti muszti su rykzeszčės, jeigu kas isz valszezczių bus ant tokios baumės nuspreistas.

Ne reikia užmiršti, kad ryk- zės kaip baumė buvo vartojamos ir Lietuvos valszečių suduose; rykzeszčių vienog nėra jau Lenki- j, taigi nėra jų ir Suvalkų gu- bernijoj.

Isz Kauno.

Kaune likosi parengtos kelios skaitinyczios ir visos laukosi tvir- taiti; imancizų knigas netruksta. Žinoma, skaitinyczios yra vien maskolizskos knijos, kadangi lie- tuviszkų maloningas caras ir jo tarnai laikyti Lietuvoj nedalei- dzia, nors joje gyvena su virszmu 3 milijonai kalbančių lietuvisz kai žmonių.

Ant reikalavimų Vilniaus ir Kauno gubernijų užveizdos vieszpatsystės turtų ir Kauno žemdar- bystės Dr- tės, maskolizska žem- darbystės ministerija atsizs ant ateinancijų metų specializską mo- kintoją mokiniūn kaimiecių pa- gerinto būdo dirbimo svieso, su- rių ir kitokių iszdirbimų isz pie- no. Minėta mokintoja važinė po kaimus ir mokijs gospadines ge- riau sunudoti pieną, negu buvo daroma iki szior.

Vyskupas Antanas Bara- nauskas.

26 d. lapkričio Seinuose pasimirė dijecezijs virszinink- kas, vyskupas Antanas Baranaus- kas. Gimęs jis Kauno gub. 1834 m. Dvasizskie seminariją baigė Varniuose, o paskui Peterburge lankė dvasizską akademiją, kurią pabaigė 1860 m. Buvo profeso- rium minėtoj akademijoj, o 1866 m. likosi paskirtas už profesorį į Kauno dvasizską seminariją. 1874 m. paskirtas už vyskupą su- fraganą prie Žemaičių dijecezi- jos, o 1897 perkeltas už dijecezi- jos vyskupą į Seinus. A. a. vys- kupas Baranauskas buvo žinova lietuviszkos kalbos; rasė jis ir eiles lietuviszkų kalboj: senose lietuviszkose kanticzkose visos geriau iszverstos pašėmės yra vėlonio vyskupo vertimu. Svar- biausias jo paraszytos eiles yra "Anykszczių Szilėlis".

Isz Prasnų Lietuvos.

Nuo ateinancio pavasario pra- dės durbinti trumpą geležinkelio liniją iki maskolizskam rubeizui – nuo Pagnėjį į Lauksargius. Trukai vienog į Lauksargius bė-

metų, o ant galų galo išmokdavo šiaip teigiamai kalbėti lotyniškai, bet nemokęs savo prigimtinę kalbą.

